

eventuální otázku, komu náležela povinnost, o vrácení pšenice se starati, zda a kterému úřadu, či zda snad žalobci samému, zejména zda a který úřad byl o výroku soudu, že pšenice má po zaplacení pokuty býti žalobci vydána, vyrozuměn. To všecko zůstalo však posud neprobráno a nezjištěno, takže věc je nezralá k rozhodnutí, ač mělo dle Šu 180 c. ř. s. z úřední povinnosti soudu býti působeno k vysvětlení celého stavu věci a když to opomenuto, měl se o nápravu postarati dle Šu 496 čís. 3 c. ř. s. odvolací soud, což se nyní devolvuje na soud dovolací. Doložiti dlužno, že erár popřel množství pšenice, žalobcovo vlastnictví k ní, i výši ceny. Za to druhá podmínka, by šlo o případ dob normálních, jest splněna, aspoň netvrdil a neprohlásil erár ničeho, z čeho by se na ne-normálnost dalo souditi. V dovolací odpovědi sice má za to, že, když případ spadá do doby t. zv. vázaného hospodářství obilím a moukou, an stát musil se starati o výživu obyvatelstva, nelze prý mluvit o dobách normálních. Avšak případ dob abnormálních je tu ve smyslu řečené soudní praxe teprv tehdy, když škoda právě v jich abnormálnosti svůj původ a příčinu má, neboť případy dob normálních mohou se přihoditi a přiházejí se také v dobách abnormálních, ale škoda nemá příčiny v jejich abnormálních poměrech. Tak několik posledních případů soudní praxe ve shora citovaném rozhodnutí Rv I 1056/23 uvedených dává teprv z dob světové války, nicméně byly případnostmi poměrů normálních. V rozhodnutí tom výslovně uvedeny za případ dob abnormálních doby vnitřních nepokojů nebo nebezpečí zahraničního, jako byl na Slovensku roku 1919 vpád maďarských bolševiků, kdy zbraně, aby jich nemohlo býti zneužito proti vlastnímu státu, byly od obyvatelstva vypožadovány, ale pak, aby se nedostaly do rukou nepřitele, musily býti buď zničeny nebo na rychlo bez ladu a skladu dále dopravovány, při čemž se jich mnoho ztratilo nebo zničilo. Abnormalita tedy musí spočívat v tom, že znemožňuje pravidelné vykonávání veřejné moci. Takové znemožnění však nevyplývalo z vázaného obilního hospodářství a netvrdí se, že ono právě znemožnilo případný průtah ve vrácení pšenice a kterak.

Čís. 4532.

Pokud nelze v tom, že řezník, uzavíraje nájemní smlouvu s pronajímatelem (hostinským), jemuž měl dodávati maso, zamlčel, že provozoval též koňské řeznictví, spatřovati lest (omyl).

(Rozh. ze dne 7. ledna 1925, Rv I 1736/24.)

Žalovaný, hostinský, pronajal žalujícímu, řezníku, místnosti ve svém domě a slíbil, že bude od něho odebírat maso. Ježto se později ukázalo, že žalobce provozoval dříve též koňské řeznictví, zdráhal se žalovaný splniti nájemní smlouvu, čímž žalobce utrpěl škodu a domáhal se náhrady na žalovaném. **O b a n i ž š í s o u d y** žalobu zamítly.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu s poukazem, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Dovolatel, prováděje podle čís. 4 Šu 503 c. ř. s. uplatněný důvod, právem spatřuje nesprávné právní posouzení v odvolacím rozsudku z toho důvodu, poněvadž odvolací soud považoval zatajení dovolatele povolání koňského řezníka za lest podle Šu 870 obč. zák., a poněvadž z toho usoudil, že žalovaný je sprostěn povinnosti splnit uzavřenou smlouvu nájemní. Pro mínění, že se dal žalovaný pohnouti k uzavření smlouvy lstí, nebo jiným v Šu 870 obč. zák. uvedeným způsobem, není ve zjištěních odvolacího soudu nijaké opory. Byť i dovolatel, jak bylo zjištěno, když si prohlížel před uzavřením smlouvy pro řeznictví určené místnosti, zamlčel, že jest koňským řezníkem, a byť žalovaný, slíbiv, že bude od něho odebírat pro svůj hostinec zboží, zřejmě a také pro dovolatele poznatelně předpokládal, že dovolatel je řezníkem, přece nelze mluvit o nějakém zamlčení lstivém, neboť jinak bylo zjištěno, že je dovolatel vedle koňského řeznictví také řezníkem a uzenářem, a také bylo zjištěno, že by dovolateli nebylo dáno úřední svolení, aby u žalovaného v pronajatých místnostech provozoval koňské řeznictví, takže se udánlivá lest mohla vztahovati jediné na okolnost, že dovolatel, jenž je řezníkem a uzenářem, zamlčel, že je také koňským řezníkem, totiž že před tím provozoval koňské řeznictví. Odvolací soud sice vyslovil, že podle názorů v tamní krajině běžných nastěhování koňského řezníka do pronajatých místností tyto by znehodnocovalo a že by mohlo míti v zápětí úbytek výdělků z hostinské živnosti žalovaného, ale to zajisté sluší vztahovati jenom na to, kdyby dovolatel v pronajatých místnostech provozoval koňské řeznictví, což bylo, jak je zjištěno, znemožněno úředním zákazem, nelze to však vztahovati na dovolatele podle tamních názorů poskvrněnou minulost, tedy jenom na to, že je dovolatel bývalým koňským řezníkem. Ostatně z celého hájení se žalovaného jest usouditi, že nechtěl jediné, by v jeho místnostech provozováno bylo koňské řeznictví, v čemž byl dostatečně chráněn příslušným zákazem úředním, a že jinak mu nevadilo bývalé povolání dovolatelo. Nelze tedy mluvit o lstivém zamlčení, neb o lsti podle Šu 870 obč. zák. a také nelze mluvit o podstatném omylu s hlediska Šu 871 obč. zák., je-li jisto, že by byl mohl dovolatel v pronajatých místnostech provozovati pouze obyčejné podle názorů v tamní krajině běžných jediné čestné a návštěvníkům žalovaného v jeho hostinci příjemné řeznictví. Podle okolností arci mohlo přicházeti v úvahu ustanovení Šu 1118 obč. zák., ale to jen tenkrát, kdyby se byl dovolatel nastěhoval skutečně do pronajatých místností a kdyby, nedbaje úředního zákazu, provozoval tam koňské řeznictví; ale to nemůže přicházeti v úvahu v tomto případě, v němž, jak bylo zjištěno, žalovaný zabránil dovolateli, aby se vůbec nenastěhoval do pronajatých místností. Z toho sluší usouditi, že žalobní nárok je důvodem svým po právu, neboť spočívá na bezdůvodném nedodržení pevně a správně uzavřené smlouvy, z něhož nějaká škoda dovolateli mohla vzejíti.